

Žiadosť o stanovisko k výkladu znenia indikačných obmedzení (IO) použitia atypických dlhodobou účinkujúcich injekčných preparátov (ALAI) v psychofarmakoterapeutickej praxi v SR.

**Ministerstvo zdravotníctva SR
Odbor kategorizácie a cenotvorby liekov
PharmDr. Miriam Vulevová, MBA
Limbová 2, P.O. BOX 52
837 52 Bratislava 37**

Konkrétne sa jedná o indikačné obmedzenia týchto parenterálnych preparátov ALAI:

N05AX08 Risperidón
N05AX12 Aripiprazol
N05AX13 Paliperidón palmitát
N05AH03 Monohydrát olanzapín pamoátu

De facto majú všetky jedno spoločné znenie predmetných indikačných obmedzení:

Hradená liečba sa môže indikovať u pacientov s diagnózou schizofrénie (F20) pri zachovaní všetkých bezpečnostných opatrení uvedených v SPC, ak sú splnené tieto kritériá:

- a) pre nespoluprácu (non-komplianciu) pacienta pri liečbe došlo k dvom alebo viacerým relapsom alebo recidívam, ktoré boli spojené s manifestáciou pozitívnych alebo negatívnych príznakov schizofrénie so závažným narušením sociálneho fungovania; závažnosť relapsu alebo recidívy poruchy dosahovala taký stupeň, že bola nevyhnutná hospitalizácia,*
- b) liečba konvenčnými antipsychotikami vrátane depotných foriem je nevhodná alebo kontraindikovaná podľa údajov v súhrne charakteristických vlastností lieku.*

Ak po 12 týždňoch liečby nedôjde k zlepšeniu klinického stavu alebo dôjde k relapsu ochorenia, ďalšia liečba nie je hradenou liečbou.

Toto znenie indikačného obmedzenia spôsobuje v praxi problém s jednoznačným výkladom. Nie je jasné či jednotlivé podmienky indikačného znenia- *a)*, *b)* - majú byť povinne splnené súčasne alebo postačuje aj alternatívne splnenie len jednej podmienky- *b)*. Rôzni lekári a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti interpretujú toto indikačné obmedzenie diametrálne odlišne.

Z pohľadu lege artis liečby po zhode výboru SPsS SLS, ako sprostredkovateľa implementácie poznatkov správnej liečby v SR, nesporne k dodržaniu predmetného IO postačuje aj alternatívne splnenie jednej podmienky a to konkrétne podmienky *b) liečba konvenčnými antipsychotikami vrátane depotných foriem je nevhodná alebo kontraindikovaná podľa údajov v súhrne charakteristických vlastností lieku.*

V zhode s výborom SPsS SLS bol tento výklad postačujúceho alternatívneho splnenia podmienky *b)* predmetného indikačného obmedzenia dňa 20.10.2018 široko prezentovaný, diskutovaný a hlasovaním odborného pléna sympózia jednomyselne prijatý na lekárskom fóre Jesenného psychofarmakologického sympózia s medzinárodnou účasťou v Starom Smokovci, čím došlo de iure k jeho definitívnemu odbornému potvrdeniu ako lege artis postupu.

Alternatívny výklad podmienok predmetného indikačného obmedzenia ALAI podporuje aj subsidiárne porovnanie s implicitne ekvivalentným indikačným obmedzením atypických perorálnych antipsychotík napr. N05AX12 Aripiprazol a N05AH03 Olanzapín (viď príloha 1.), kde napriek podobne nejasnému zneniu ich IO je pre použitie v praxi apodikticky zrejмый aj alternatívny výklad jeho jednotlivých podmienok- *a) alebo b)*.

Napriek širokému odbornému konsenzu však nejasné znenie predmetného indikačného obmedzenia ALAI mnohých psychiatrov v praxi zneisťuje a navádza na nesprávnu interpretáciu povinného splnenia oboch podmienok a), b) súčasne. Túto nejednoznačnosť už nie je možné ďalej tolerovať z dôvodu vážneho ohrozenia lege artis postupov liečby najťažších psychiatrických pacientov, kedy dochádza nielen k ohrozovaniu ich zdravia a života, ale i ohrozovaniu spoločnosti (nesprávna liečba neznamená len poškodenie zdravia a zvýšené suicidálne riziko, ale znamená i vyššie riziko heteroagresívneho správania).

Dovoľujeme si upozorniť i na právny výklad lege artis postupu liečby. Postup lege artis znamená poskytovanie zdravotnej starostlivosti v súlade so súčasným stavom lekárskej vedy. Obsah postupov, ktoré sú lege artis, teda v súlade so súčasným stavom lekárskej vedy, je daný rozsahom výučby na lekárske fakultách a v postgraduálnom vzdelávaní, ako aj obsahom odbornej lekárskej tlače a je súhlasne prijímaný na odborných lekárske fórach. Každé podozrenie na postup non lege artis znamená pre lekára zložitú situáciu s možnými dôsledkami v občianskoprávnej i trestnoprávnej rovine. Tento stav legislatívnej neistoty lekára takisto nemôžeme ďalej tolerovať a v prípade odkladania vyriešenia tejto otázky budeme v záujme minimalizácie rizík poškodenia zdravia a životov občanov SR nútení túto problematiku diskusne otvoriť širokej verejnosti prostredníctvom zastupujúcich patientskych organizácií.

Žiadame o Vaše stanovisko k výkladu predmetného indikačného obmedzenia ALAI v lehote do 21 dní od doručenia tejto žiadosti. V prípade, že nepripúšťate alternatívny výklad predmetného indikačného obmedzenia ALAI /t.j. na dodržanie IO v praxi postačuje aj splnenie jednej z podmienok, konkrétne b) / , Vás žiadame o presné a zákonné zdôvodnenie takéhoto non lege artis výkladu.

S úctou,

V Banskej Štiavnici, 08.02.2019

MUDr. Ján Dúžek, predseda psychiatrickej sekcie ASLSR

podpis.....

MUDr. Kornélia Fabišíková, predseda psychiatrickej sekcie ZAP, predseda psychiatrickej sekcie SLK

podpis.....

MUDr. Ľubica Ferenčáková, koordinátor SLÚŠ pre psychiatriu

podpis.....

Koordinačná korešpondenčná adresa:

Psychiatrická ambulancia, MUDr. Ján Dúžek, Križovatka 3, 969 01 Banská Štiavnica.

Použité skratky:

ALAI- Atypical Long Acting Injections (Atypické dlhodobé účinkujúce injekčné preparáty)

ASL SR- Asociácia súkromných lekárov SR

IO- Indikačné obmedzenia

SLK- Slovenská lekárska komora

SLÚŠ- Slovenská lekárska únia špecialistov

SPsS SLS- Slovenská psychiatrická spoločnosť Slovenskej lekárskej spoločnosti

ZAP- Zväz ambulantných poskytovateľov

Informačné zdroje:

1. Zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov- 578/2004 Z. z.
2. Zákon o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov- 576/2004 Z. z.
3. Občiansky zákonník- 40/1964 Zb.
4. Trestný zákon- 300/2005 Z. z.
5. Indikačné obmedzenia liekov v SR: <http://www.health.gov.sk/Clanok?lieky201811>
6. POJEM „LEGE ARTIS“ A JEHO APLIKAČNÉ SÚVISLOSTI
JUDr. Dušan Čurila, Ph.D., MUDr. Dušan Čurila
<http://www.pravovzdravotnictve.sk/sk/casopis/pravo-a-manazment-v-zdravotnictve/pojem-lege-artis-a-jeho-aplikacne-suvislosti.m-250.html>
7. ZODPOVEDNOSŤ LEKÁRA PRI POSKYTOVANÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI
Doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč PhD. et PhD
http://www.solen.sk/index.php?page=pdf_view&pdf_id=1665
8. Bulletin Čarnogurský ULC PRO BONO- ZODPOVEDNOSŤ LEKÁROV, PRÁVNA ÚPRAVA POSKYTOVANIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI
<http://www.ulclegal.com/sk/novinky/novinky/3937-bulletin-carnogursky-ulc-pro-bono-special-zodpovednost-lekarov>
9. AKTUÁLNE OTÁZKY OBČIANSKOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODU PRI POSKYTOVANÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI (I.)
Humeník Ivan, Kubala Jozef
<http://www.pravo-medicina.sk/aktuality/1107/aktualne-otazky-obcianskopravnej-zodpovednosti-za-skodu-pri-poskytovani-zdravotnej-starostlivosti-i>

Príloha č. 1:

Znenie indikačných obmedzení perorálnych atypických antipsychotík (napr. N05AX12, Aripiprazol, N05AH03 Olanzapín):

Hradená liečba sa môže indikovať

a) ako ďalšia voľba pri nedostatočnej účinnosti alebo výskyte nežiadúcich účinkov po predchádzajúcej antipsychotickej liečbe perorálnym risperidónom,

b) ak je liečba perorálnym risperidónom nevhodná podľa údajov v súhrne charakteristických vlastností lieku.